

УДК 37.018.43:631

DOI: <http://doi.org/10.32589/2412-9283.43.2025.358787>

Колесник В. В.

vladisl.colesnick@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0009-3295-3483>

Державний біотехнологічний університет

Дата надходження 12.11.2025. Рекомендовано до друку 19.11.2025

КОМПОНЕНТИ МОДЕЛІ ПЕДАГОГІЧНОЇ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ

Анотація. У статті актуалізовано проблему підготовки майбутніх фахівців аграрної галузі в контексті трансформацій сучасної вищої освіти, зумовлених запровадженням компетентнісного підходу, цифровізацією освітнього процесу та зростанням вимог ринку праці до професійної підготовки випускників. Обґрунтовано доцільність використання педагогічного моделювання як ефективного методологічного інструменту проектування цілісної системи професійної підготовки майбутніх аграріїв. Виокремлено та схарактеризовано цільовий, мотиваційно-ціннісний, змістовий, організаційно-діяльнісний, методичний, результативно-оцінювальний і рефлексивний компоненти моделі. Розкрито їх змістове наповнення, функціональне призначення та взаємозв'язок у процесі формування професійної компетентності здобувачів вищої освіти аграрного профілю. Доведено, що реалізація запропонованої моделі сприяє підвищенню якості професійної підготовки майбутніх фахівців аграрної галузі та формуванню їх готовності до ефективної професійної діяльності.

Ключові слова: педагогічна система, модель підготовки, професійна компетентність, аграрна галузь, майбутні фахівці, педагогічне моделювання.

Kolesnyk V. V.

vladisl.colesnick@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0009-3295-3483>

State Biotechnological University

COMPONENTS OF THE MODEL OF THE PEDAGOGICAL SYSTEM FOR TRAINING FUTURE AGRICULTURAL SPECIALISTS

Abstract. Introduction. The article addresses the issue of training future specialists in the agricultural sector in the context of ongoing transformations in higher education, driven by the implementation of the competence-based approach, digitalization of the educational process, and increasing labor market demands for graduates' professional readiness. The relevance of pedagogical modeling as an effective methodological tool for designing a holistic system of professional training for future agricultural specialists is substantiated. **Purpose.** The target, motivational-value, content-related, organizational-activity, methodological, result-evaluative, and reflective components of the model are identified and described. Their content, functional roles, and interrelations in the process of forming professional competence of higher education students in the agricultural field are revealed. **Methods.** Special attention is paid to the integration of theoretical and practical training, the application of innovative pedagogical technologies, modern teaching methods and forms, as well as the development of future specialists' ability for professional reflection, self-development, and adaptation to changing professional conditions. It is argued that the implementation of the proposed pedagogical system model contributes to improving the quality of professional training of future agricultural specialists and ensures their readiness for effective professional activity. **Results.** The results of the study can be used in the practice of training specialists in the agricultural sector at higher education institutions, as well as in further scientific research on the issues of professional pedagogy and vocational education. **Conclusion.** A well-founded model of the pedagogical system for training future specialists in the agricultural sector is a holistic formation in which the target, content, procedural and effective components are closely interconnected. The implementation

of the model in the educational process of higher education institutions of agricultural orientation contributes to improving the quality of professional training, adapting the content and teaching methods to the needs of the agricultural labor market and forming a competitive specialist.

Keywords: pedagogical system, training model, professional competence, agricultural sector, future specialists, pedagogical modeling.

Постановка проблеми. Сучасна аграрна галузь України функціонує в умовах інтенсивних соціально-економічних змін, цифровізації виробничих процесів, упровадження інноваційних технологій та зростання конкуренції на ринку праці. За таких умов особливого значення набуває якість професійної підготовки майбутніх фахівців аграрної галузі, здатних ефективно діяти в умовах сучасного аграрного виробництва, ухвалювати обґрунтовані управлінські рішення, упроваджувати інновації та здійснювати професійну діяльність на засадах сталого розвитку.

Реформування системи вищої освіти, орієнтація на європейські освітні стандарти, упровадження компетентнісного підходу зумовлюють необхідність оновлення теоретико-методологічних засад професійної підготовки фахівців аграрного профілю. У цьому контексті актуалізується проблема створення та впровадження цілісної педагогічної системи підготовки майбутніх фахівців аграрної галузі, що забезпечує інтеграцію цілей, змісту, методів, форм і результатів освітнього процесу.

Одним із ефективних засобів теоретичного осмислення та практичної реалізації педагогічної системи є її моделювання. Модель педагогічної системи дозволяє цілісно відобразити структуру професійної підготовки, визначити функціональні зв'язки між її компонентами та окреслити шляхи підвищення ефективності освітнього процесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема підготовки майбутніх фахівців аграрної галузі в умовах модернізації вищої освіти є предметом активних наукових досліджень вітчизняних і зарубіжних учених. У працях В. Андрущенка, С. Гончаренка, І. Зязюна, Н. Ничкало розкрито загальнотеоретичні та методологічні засади професійної підготовки фахівців у системі вищої освіти. Значний внесок у дослідження проблем формування професійної компетентності майбутніх фахівців зробили О. Овчарук, О. Пометун, які обґрунтували сутність компетентнісного підходу та його значення для професійної освіти. Значна увага приділяється питанням інтеграції теоретичної і практичної підготовки, використанню інноваційних педагогічних технологій, цифрових засобів навчання, дуальної освіти та формуванню професійних компетентностей відповідно до потреб сучасного аграрного виробництва.

Особливості професійної підготовки майбутніх фахівців, зокрема й аграрної галузі, висвітлено в наукових працях В. Кременя, М. Козія, О. Коваленко, О. Лаврука, де акцентовано увагу на необхідності інтеграції теоретичної і практичної підготовки, упровадження інноваційних педагогічних технологій та орієнтації освітнього процесу на потреби сучасного аграрного виробництва. Питання використання системного та діяльнісного підходів у професійній підготовці здобувачів вищої освіти досліджували Л. Кондрашова, О. Лаврентьева, О. Савченко.

Моделювання педагогічних систем професійної підготовки стало предметом аналізу В. Андрущенка, І. Зязюна, Н. Ничкало, В. Кременя, С. Гончаренка, О. Пехоти, С. Сисоевої, які виокремили структурні компоненти педагогічної системи, визначили їх функції та взаємозв'язки. Водночас у більшості наукових праць увагу зосереджено на окремих аспектах підготовки або формування певних компетентностей, тоді як цілісний аналіз педагогічної системи підготовки майбутніх фахівців аграрної галузі представлений фрагментарно. Науковці визначали модель педагогічної системи як інструмент наукового пізнання та прогнозування ефективності професійної підготовки, що дає змогу відтворити структуру, функції та взаємозв'язки між її компонентами.

Проблеми моделювання професійної підготовки фахівців у закладах вищої освіти досліджували також Л. Кондрашова, О. Дубасенюк, О. Лаврентьева, В. Луговий, О. Малихін, О. Коваленко, О. Шевченко, які акцентували увагу на практичній спрямованості педагогічних моделей, їх адаптивності до вимог ринку праці та специфіки професійної діяльності. У контексті аграрної освіти науковці підкреслюють необхідність урахування галузевих особливостей, виробничих умов і міждисциплінарного характеру підготовки майбутніх фахівців.

Водночас аналіз наукових праць свідчить про те, що відомі моделі педагогічних систем професійної підготовки здебільшого мають загальноосвітній або галузевонедиференційований характер. Це зумовлює потребу в подальшому теоретичному обґрунтуванні та розробленні моделі педагогічної системи підготовки майбутніх фахівців аграрної галузі з чітким визначенням її цільового, змістового, процесуального та результативного компонентів і їх функціональних взаємозв'язків.

Деякі наукові дослідження присвячено моделюванню педагогічних систем професійної підготовки, у яких виокремлюються структурні компоненти освітнього процесу й обґрунтовується потреба їх наявності, визначаються їх функції та взаємозв'язки. Водночас у більшості праць увагу зосереджено на окремих елементах системи підготовки або на специфіці формування певних компетентностей, тоді як цілісне теоретичне обґрунтування моделі педагогічної системи підготовки майбутніх фахівців аграрної галузі досі не зроблено.

Метою статті є теоретичне обґрунтування та структурний аналіз компонентів моделі педагогічної системи підготовки майбутніх фахівців аграрної галузі, визначення їх змісту, взаємозв'язків і функціональної ролі, а також характеристика її основних компонентів: цільового, змістового, процесуального та результативного.

Досягнення поставленої мети передбачає розкриття сутності кожного компонента педагогічної системи, обґрунтування їх взаємодії в освітньому процесі та з'ясування їх значення для формування професійної компетентності, готовності до практичної діяльності й особистісного розвитку майбутніх фахівців аграрної галузі.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми.

Аналіз наукових джерел свідчить, що, незважаючи на ґрунтовні дослідження з проблем професійної освіти (І. Зязюн, Н. Ничкало, О. Шевченко), зокрема у сфері професійної підготовки фахівців аграрного профілю, питання системного поєднання цільового, змістового, процесуального та результативного компонентів педагогічної системи підготовки майбутніх фахівців аграрної галузі залишаються недостатньо розробленими.

Не завжди чітко окреслюється функціональна роль кожного з компонентів та їх взаємозумовленість у контексті формування професійної готовності майбутніх фахівців аграрної галузі. У працях деяких авторів (О. Пехота, О. Лаврентьева) структурні компоненти педагогічної системи розглянуто переважно узагальнено, без урахування специфіки аграрної освіти.

Недостатньо висвітленими є також питання визначення функціональної ролі кожного компонента моделі педагогічної системи та характеру їх взаємозв'язків у процесі формування професійної готовності майбутніх фахівців аграрної галузі. Це зумовлює необхідність подальшого теоретичного обґрунтування та структурного аналізу моделі педагогічної системи з урахуванням сучасних вимог аграрного сектору, ринку праці та тенденцій розвитку вищої аграрної освіти.

Крім того, потребує подальшого теоретичного обґрунтування структурний аналіз моделі педагогічної системи з урахуванням сучасних вимог аграрного сектору, динаміки ринку праці, євроінтеграційних процесів та необхідності сталого розвитку

аграрної освіти. Це зумовлює потребу в розробленні цілісної, науково обґрунтованої моделі педагогічної системи підготовки майбутніх фахівців аграрної галузі.

Основні результати дослідження. У педагогічній науці моделювання розглядають як метод наукового пізнання, що передбачає створення абстрактного або матеріального образу педагогічного явища з метою його вивчення, пояснення та прогнозування (Андрущенко, 2016; Бондар, 2018). Модель педагогічної системи відображає суттєві характеристики освітнього процесу, логіку його організації та взаємодію структурних компонентів (Дубасенюк, 2017; Пехота, 2019; Савченко, 2017; Сисоєва, 2020).

Педагогічну систему підготовки майбутніх фахівців аграрної галузі кваліфікуємо як цілісне утворення, що охоплює сукупність взаємопов'язаних елементів, спрямованих на досягнення визначеної мети – формування професійно компетентного фахівця аграрного профілю. Основою для побудови моделі педагогічної системи ми визначили *системний, компетентнісний, діяльнісний та особистісно орієнтований підходи*.

Системний підхід забезпечує цілісність і структурованість моделі, *компетентнісний* – орієнтацію на результати навчання у вигляді сформованих професійних компетентностей, *діяльнісний* – спрямованість освітнього процесу на активну діяльність здобувачів освіти, а *особистісно орієнтований* – урахування індивідуальних особливостей і потреб майбутніх фахівців.

Цільовий компонент моделі педагогічної системи є системоутворювальним елементом педагогічної системи підготовки майбутніх фахівців аграрної галузі. Він визначає загальну спрямованість освітнього процесу, узгоджує діяльність усіх структурних компонентів та орієнтує педагогів і здобувачів освіти на досягнення визначених результатів.

Основною метою педагогічної системи є формування *професійної компетентності майбутніх фахівців аграрної галузі*, що включає сукупність знань, умінь, навичок, ціннісних орієнтацій і особистісних якостей, необхідних для успішної професійної діяльності.

Цільовий компонент конкретизується через систему завдань, серед яких:

- формування мотивації до професійної діяльності в аграрній сфері;
- оволодіння фундаментальними та професійно орієнтованими знаннями;
- розвиток практичних умінь і навичок застосування аграрних технологій;
- формування здатності до інноваційної діяльності та професійного саморозвитку;
- виховання відповідальності за результати професійної діяльності та дотримання принципів сталого розвитку.

Змістовий компонент моделі відображає сукупність навчального матеріалу, що забезпечує досягнення поставленої мети та реалізацію завдань професійної підготовки. Він охоплює теоретичний, практичний та дослідницький складники підготовки майбутніх фахівців аграрної галузі.

Зміст професійної підготовки формується з урахуванням вимог освітніх стандартів, потреб аграрного ринку праці, сучасних досягнень науки й техніки, а також регіональних особливостей аграрного виробництва. Важливою характеристикою змістового компонента є його *інтегративність*, що передбачає поєднання знань із різних галузей (агрономії, інженерії, економіки, екології, менеджменту).

До змістового компонента входять:

- фундаментальні дисципліни загальнонаукової підготовки;
- професійно орієнтовані дисципліни аграрного профілю;

- вибіркові компоненти, спрямовані на індивідуалізацію навчання;
- практична підготовка (навчальні та виробничі практики);
- елементи науково-дослідної діяльності здобувачів освіти.

Процесуальний компонент моделі відображає організацію освітнього процесу в системі професійної аграрної освіти, сукупність форм, методів і засобів навчання, за допомогою яких реалізується зміст підготовки майбутніх фахівців аграрної галузі. Його специфіка зумовлена практико орієнтованим характером аграрних спеціальностей, необхідністю тісного поєднання теоретичної підготовки з виробничою діяльністю та використанням сучасних агротехнологій.

1. Методичне забезпечення процесу підготовки передбачає застосування *комплексу традиційних та інноваційних методів навчання* (Дубасенюк, 2017; Зязюн, 2015; Кремень, 2020; Лузан, 2018; Ничкало, 2016 та ін.). До провідних належать проблемно-пошукові, дослідницькі, проєктні, кейс-метод, моделювання виробничих ситуацій, а також дуальні й практико орієнтовані технології навчання. Особливе місце посідають методи навчання, що забезпечують формування професійних умінь і навичок: лабораторні роботи з використанням сучасного обладнання, польові практикуми, навчально-виробничі практики на базі аграрних підприємств (Шевченко, 2020; OECD, 2019; FAO, 2017, UNESCO 2017; World Bank, 2021).

Ефективність процесуального компонента значною мірою залежить від педагогічних умов, серед яких: професійна спрямованість навчального процесу; інтеграція освітнього та виробничого середовищ; використання цифрових технологій (аграрні інформаційні системи, елементи точного землеробства, онлайн-платформи); підвищення методичної готовності науково-педагогічних працівників до реалізації інноваційних освітніх технологій.

Процесуальний компонент забезпечує активну позицію здобувачів освіти, розвиток їх професійного мислення і мовлення (обізнаність із професійною термінологією), готовність до ухвалення рішень у реальних умовах аграрного виробництва та формування відповідальності за результати професійної діяльності.

Результативний компонент педагогічної системи відображає рівень досягнення поставленої мети та ефективність реалізації змістового і процесуального компонентів у системі професійної аграрної освіти. Він характеризується сформованістю професійної компетентності майбутніх фахівців аграрної галузі, їх готовністю до виконання професійних функцій у реальних умовах аграрного виробництва.

Оцінювання результатів підготовки здійснюється на основі чітко визначених критеріїв і показників, що охоплюють основні аспекти професійного становлення майбутнього фахівця.

Професійну діяльність особистості не можна трактувати як ізольовану, обмежену чи самодостатню характеристику становлення майбутнього фахівця. У зв'язку з цим недоцільно розмежовувати професійну культуру особистості та її загальну культуру, оскільки остання є базовим показником рівня соціалізованості, професійної орієнтації та соціальної зрілості людини. Перспективним видається розгляд цього феномену як інтегрованої, багатовимірної та цілісної системи, що включає взаємопов'язані рівні, підсистеми та структурні елементи.

Професійна компетентність – це інтегрована характеристика фахівця, що поєднує знання, уміння, навички, досвід, цінності та особистісні якості, необхідні для ефективного виконання професійної діяльності й саморозвитку (Гончаренко, 2019).

У зв'язку з цим можна визначити *критерії сформованості професійної компетентності*. *Критерій* – це узагальнена ознака, за якою оцінюють рівень сформованості професійної компетентності (Гончаренко, 2004).

Найчастіше виокремлюють такі критерії: *мотиваційно-ціннісний, когнітивний, діяльнісно-практичний та особистісно-рефлексивний.*

Мотиваційно-ціннісний критерій відображає рівень професійної мотивації, усвідомлення значущості аграрної діяльності, сформованість ціннісного ставлення до професії та орієнтацію на сталий розвиток аграрної галузі, також характеризує ставлення особистості до професії та готовність до професійної діяльності.

Показники:

- наявність стійкої професійної мотивації;
- усвідомлення значущості професії;
- професійні цінності та етичні установки;
- прагнення до саморозвитку й підвищення кваліфікації.

Когнітивний критерій характеризує повноту, системність і міцність професійних знань, відображає рівень професійних знань і розуміння теоретичних основ діяльності.

Показники:

- глибина та системність фахових знань;
- володіння термінологією;
- здатність аналізувати професійні ситуації;
- знання нормативно-правових і методичних основ професії.

Діяльнісно-практичний критерій визначає здатність здобувачів освіти застосовувати знання в практичній діяльності, використовувати сучасні агротехнології та ухвалювати професійні рішення. Цей критерій характеризує практичні вміння та навички застосування знань у професійній діяльності.

Показники:

- сформованість професійних умінь і навичок;
- здатність виконувати професійні завдання самостійно;
- використання сучасних методів і технологій;
- вміння ухвалювати рішення в нестандартних ситуаціях.

Особистісно-рефлексивний критерій визначає здатність до самоаналізу та самокорекції професійної діяльності, відображає рівень професійної саморефлексії, відповідальності та готовності до безперервного професійного розвитку.

Показники:

- вміння оцінювати результати власної роботи;
- здатність до професійної рефлексії;
- відкритість до зворотного зв'язку;
- готовність коригувати власну діяльність.

За сукупністю показників виокремлено чотири рівні сформованості професійної компетентності: *високий, достатній, середній і низький* (див. Табл. 1).

Таблиця 1

Рівні сформованості професійної компетентності

Рівень	Характеристика
Низький	відсутність стійкого інтересу, низький рівень знань і навичок
Середній	ситуативна мотивація, фрагментарні знання, потреба в допомозі
Достатній	позитивна мотивація, достатній рівень знань і практичних умінь
Високий	стійка професійна мотивація, глибокі знання, самостійне виконання професійних

Як специфіку сформованості професійної компетентності відповідно до табл. 1. виділяємо такі розгорнуті характеристики щодо рівнів:

Низький (репродуктивний) рівень. Характеризується фрагментарними, поверховими знаннями, що не утворюють цілісної системи. Професійна мотивація має нестійкий або зовнішній характер. Майбутній фахівець виконує навчально-професійні завдання лише за зразком або детальною інструкцією, без перенесення знань у нові ситуації. Самостійність, рефлексія та самооцінювання практично відсутні.

Середній (адаптаційний) рівень. Визначається наявністю елементарних професійних знань, умінь і навичок, що дають змогу виконувати окремі типові завдання під керівництвом викладача або наставника. Знання мають переважно відтворювальний характер і застосовуються в стандартних навчальних ситуаціях. Ставлення до професії загалом позитивне, однак професійна мотивація ще недостатньо усвідомлена та нестійка. Самостійність проявляється епізодично, рефлексія має фрагментарний характер.

Достатній (функціональний) рівень. Характеризується сформованістю систематизованих професійних знань, умінь і навичок, достатніх для самостійного виконання типових професійних завдань у стандартних умовах діяльності. Майбутній фахівець усвідомлює значущість обраної професії, виявляє стійке позитивне ставлення до неї та здатність відповідально ставитися до результатів власної діяльності.

Знання застосовуються усвідомлено, з елементами аналізу та узагальнення; можливе перенесення засвоєних способів діяльності в дещо змінені ситуації. Самостійність і рефлексія набувають системного характеру, сформована здатність до адекватної самооцінки, однак потреба в інноваційній діяльності та творчому пошуку ще не є провідною.

Високий (творчий) рівень. Відзначається наявністю глибоких, інтегрованих і системних знань, високим рівнем професійної майстерності та готовністю до виконання складних і нестандартних професійних завдань. Професійна мотивація має внутрішній, ціннісно-орієнтований характер і поєднується з прагненням до саморозвитку та інноваційної діяльності.

Майбутній фахівець здатний творчо застосовувати знання, прогнозувати результати професійної діяльності, здійснювати глибоку рефлексію, критично оцінювати власний досвід і вдосконалювати його відповідно до сучасних вимог професії аграрної сфери.

Згідно з табл. 2. рівні сформованості професійної компетентності визначаються на основі сукупності показників за кожним критерієм, що дає змогу здійснити комплексну діагностику готовності майбутніх фахівців до професійної діяльності.

Аналізуючи табл. 3 й урахувавши сформованість професійної компетентності майбутніх фахівців аграрної галузі, ми визначаємо за сукупністю мотиваційно-ціннісний, когнітивний, діяльнісно-практичний та рефлексивно-оцінний критерії, що відображають готовність здобувачів вищої освіти до ефективної професійної діяльності в сучасних умовах аграрного виробництва.

Висновки. Обґрунтована модель педагогічної системи підготовки майбутніх фахівців аграрної галузі є цілісним утворенням, у якому цільовий, змістовий, процесуальний та результативний компоненти перебувають у тісному взаємозв'язку. Її спрямованість на професійну освіту аграрного профілю забезпечує поєднання теоретичного, практичного та виробничого складників підготовки, формування професійних компетентностей і готовності випускників до діяльності в умовах сучасного аграрного сектору.

Таблиця 2

Узагальнювальна схема сформованості професійної компетентності

Критерії	Показники	Низький рівень	Середній рівень	Достатній рівень	Високий рівень
Мотиваційний	професійні цінності, інтерес до професії	відсутній або ситуативний інтерес; домінує зовнішня мотивація	позитивне ставлення до професії, нестійкий інтерес	усвідомлення значущості професії; стійкий інтерес	внутрішня професійна мотивація; ціннісне ставлення до діяльності
Когнітивний	повнота, системність професійних знань	фрагментарні, несистемні знання	базові знання, застосовуються в стандартних ситуаціях	систематизовані знання, усвідомлене застосування	глибокі, інтегровані знання, здатність до узагальнення
Діяльнісний	уміння, практична діяльність	виконання завдань лише за зразком	виконання типових завдань з допомогою	самостійне виконання типових професійних завдань	творче виконання, здатність до розв'язання нестандартних завдань
Рефлексивний	самооцінка, аналіз діяльності	відсутність рефлексії та самооцінки	епізодична самооцінка, часткова рефлексія	усвідомлена самооцінка результатів діяльності	глибока рефлексія, здатність до самокорекції та саморозвитку

Таблиця 2

Узагальнювальна схема сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців аграрної галузі

Критерії	Показники	Низький рівень	Середній рівень	Достатній рівень	Високий рівень
Мотиваційно-ціннісний	професійні цінності, інтерес до аграрної діяльності	відсутній або формальний інтерес до аграрної професії; зовнішня мотивація	ситуативний інтерес до аграрної діяльності; часткове усвідомлення значущості професії	стійкий інтерес до аграрної професії; усвідомлення її соціально-економічної значущості	внутрішня мотивація; сформовані професійні цінності сталого розвитку аграрної галузі
Когнітивний	повнота, системність аграрних знань	фрагментарні знання з аграрних дисциплін	базові знання з агротехнологій, зоотехнії, механізації	систематизовані знання з фахових дисциплін, розуміння виробничих процесів	глибокі, інтегровані знання; здатність аналізувати аграрні системи
Діялісно-практичний	професійні уміння, практична діяльність	виконання аграрних завдань лише за інструкцією	виконання типових виробничих операцій під керівництвом	самостійне виконання типових аграрних завдань у стандартних умовах	творче розв'язання виробничих і технологічних проблем в аграрній сфері
Рефлексивно-оцінний	самооцінка, аналіз результатів діяльності	відсутність здатності до аналізу власної діяльності	часткова самооцінка результатів навчально-виробничої діяльності	усвідомлений аналіз результатів професійної діяльності	глибока рефлексія, орієнтація на інновації та саморозвиток

Сформованість професійної компетентності визначається не лише обсягом знань, а й мотивацією, практичними вміннями та здатністю до саморозвитку. Саме комплексна оцінка за критеріями, показниками та рівнями дозволяє об'єктивно визначити професійну готовність майбутнього фахівця. Реалізація моделі в освітньому процесі закладів вищої освіти аграрного спрямування сприяє підвищенню якості професійної підготовки, адаптації змісту й методів навчання до потреб аграрного ринку праці та формуванню конкурентоспроможного фахівця, здатного до інноваційної діяльності та безперервного професійного розвитку.

Конфлікт інтересів

Автор не має потенційного конфлікту інтересів, який би міг вплинути на рішення про опублікування цієї статті.

Використання штучного інтелекту

Штучний інтелект у дослідженні не застосовано.

ЛІТЕРАТУРА

- Андрущенко, В. П. (2016). *Філософія освіти XXI століття*. Знання.
- Биков, В. Ю. (2019). *Моделі організаційних систем відкритої освіти*. Монографія. Педагогічна думка.
- Бондар, В. І. (2018). *Дидактика професійної освіти*. Либідь.
- Гончаренко, С. У. (2019) *Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям*. АПН України.
- Гончаренко, С. (2004). Про критерії оцінювання педагогічних досліджень. *Шлях освіти*, 1, 2–6.
- Дубасенок, О. А. (2017). *Професійна педагогіка*. ЖДУ.
- Зязюн, І. А. (2015). *Педагогіка професійної освіти*. Вища школа.
- Кремень, В. Г. (2020). *Освіта і наука в Україні: інноваційні аспекти розвитку*. Грамота.
- Лузан, П. Г. (2018). *Теорія і методика професійної освіти*. Аграрна освіта.
- Ничкало, Н. Г. (2016). *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. ПТТО НАПН України.
- Пехота, О. М. (2019). *Освітні технології у вищій школі*. Академвидав.
- Савченко, О. Я. (2017). *Компетентнісний підхід у сучасній освіті*. Педагогічна думка.
- Сисоева, С. О. (2020). *Методологія педагогічних досліджень*. Міленіум.
- Шевченко, С. О. (2020). *Професійна підготовка фахівців аграрної галузі у ЗВО*. ХНАУ.
- OECD. (2019). *Education and Training for Agriculture*.
- FAO. (2017). *Agricultural Education and Training Systems*. Rome.
- European Commission. (2018). *Key Competences for Lifelong Learning*. Brussels.
- UNESCO. (2017). *Technical and Vocational Education and Training*. Paris.
- World Bank. (2021). *Skills Development in the Agri-Food Sector*. Washington.

REFERENCES

- Andrushchenko, V. P. (2016). *Filosofia osvity XXI stolittia*. Znannia.
- Bykov, V. Yu. (2019). *Modeli orhanizatsiinykh system vidkrytoi osvity*. Monohrafiia. Pedahohichna dumka.

- Bondar, V. I. (2018). *Dydaktyka profesiinoi osvity*. Lybid.
- Honcharenko, S. U. (2019) *Pedahohichni doslidzhennia: metodolohichni porady molodym naukovtsiam*. APN Ukrainy.
- Honcharenko, S. (2004). *Pro kryterii otsiniuvannia pedahohichnykh doslidzhen*. *Shliakh osvity*, 1, 2–6.
- Dubaseniuk, O. A. (2017). *Profesiina pedahohika*. ZhDU.
- Ziazium, I. A. (2015). *Pedahohika profesiinoi osvity*. *Vyshcha shkola*.
- Kremen, V. H. (2020). *Osvita i nauka v Ukraini: innovatsiini aspekty rozvytku*. *Hramota*.
- Luzan, P. H. (2018). *Teoriia i metodyka profesiinoi osvity*. *Ahrarna osvita*.
- Nychkalo, N. H. (2016). *Neperervna profesiina osvita: teoriia i praktyka*. IPTO NAPN Ukrainy.
- Piekhota, O. M. (2019). *Osvitni tekhnolohii u vyshchii shkoli*. *Akademvydav*.
- Savchenko, O. Ya. (2017). *Kompetentnisnyi pidkhid u suchasni osviti*. *Pedahohichna dumka*.
- Sysoieva, S. O. (2020). *Metodolohiia pedahohichnykh doslidzhen*. *Milenium*.
- Shevchenko, S. O. (2020). *Profesiina pidhotovka fakhivtsiv ahrarnoi haluzi u ZVO*. KhNAU.
- OECD. (2019). *Education and Training for Agriculture*.
- FAO. (2017). *Agricultural Education and Training Systems*. Rome.
- European Commission. (2018). *Key Competences for Lifelong Learning*. Brussels.
- UNESCO. (2017). *Technical and Vocational Education and Training*. Paris.
- World Bank. (2021). *Skills Development in the Agri-Food Sector*. Washington.

CC Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International (CC BY-NC-SA 4.0)